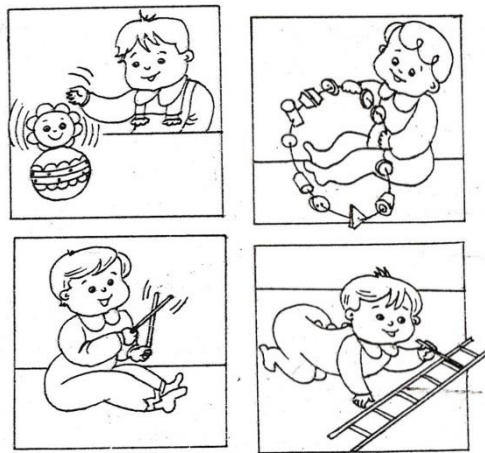

OSNOVE MUZIČKE PISMENOSTI

prof. dr. Kristina Planjanin- Simić

RUKOVOĐENJE DEČIJIM ORKESTROM

Već u prvim godinama života dete se vrlo rado igra sa predmetima koje prouizvode šumove, ali i svojim glasom proizvedeći razne zvukove koje ga raduju, vesele i zabavljaju. Deca u najranijem dobu pokazuju interesovanje za zvečku, ključeve, papir koji šuška, ili naprosto može udarati kašikom o sto. Za najmlađi uzrast, najpodesnije su gumene igračke koje se izrađuju u raznim oblicima:

Извор : (Протић, 1988)

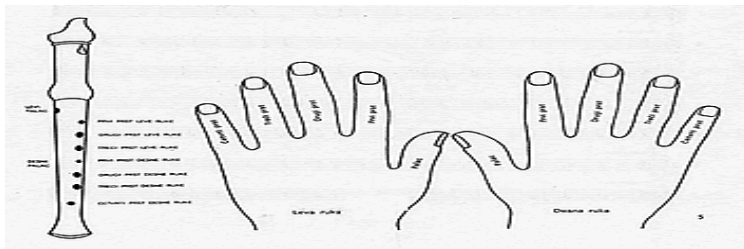
Već oko četvrte godine dete pažnju može usmeriti na slušanje kratke pesme ili instrumentalne kompozicije . Tu njegovu sposobnost koncentracije svakako treba iskoristiti, ali i želju za eksperimentisanjem zvuka koju ćemo kasnije organizovati u okviru malog dečijeg orkestra.

Nakon upoznavanja ritmičkih i melodijskih instrumenata Orfovog instrumentarijuma na kojima se brzo savladava sviranje, zahvaljujući njihovoj jednostavnosti rukovanja, treba uočiti ko je od dece savladao sviranje na tim instrumentima. Zato je najbolje je krenuti od štapića jer su veoma jednostavni za rukovanje i tom prilikom se sa njima prati ritmički puls date pesme. U radu treba početi sa jednostavnom ritmičkom pratnjom brojalica uz primenu štapića i trijanglera, na primer. Tako na primer, ukoliko uočimo dobru kordinaciju pokreta kod deteta prilikom sviranja određenog instrumenta, sledi zajedničko muziciranje istog instrumenta određene grupe dece. Na taj način se postiže mnogo veća disciplina kod dece, ali i mogućnost kontrole veštine sviranja svakog deteta ponaosob, umesto da na početku svako dete svira različit instrument.

Kasnije treba obratiti pažnju da svako dete u orkestru dobije onaj instrument na kome će najbolje prikazati svoje ritmičke odnosno melodijske tendencije i mogućnosti.

U orkestru deca „razgovaraju“ izražavajući emocije prema karakteristikama pojedinih melodija, unoseći lični izraz i kreaciju i upoznaju se sa tehnikom sviranja na štapićima, zvečkama, bubnju, činelama, trijangu, praporcima, a zatim i na ksilofonu i metalofonu, pa i na melodici (Đurković- Pantelić, 1998: 192). ili na blok flauti.

Извор : (Протић, 1988)

Dečiji orkestar treba da sadrži od šestoro do desetoro dece. Treba naglasiti važnu činjenicu da zajedničko muziciranje pevača i svirača stvara veoma veselu i kreativnu atmosferu koja razvija koncentraciju, odnosno pažnju, dijalog odnosno smene pevanja i sviranja, ali i momente zajedničkog muziciranja.

Aranžmani pesama i brojalica

Osmišljeni aranžmani izvode se uz skandiranje brojalica ili pevanje određenih pesmica. U zavisnosti od uzrasta dece, mogu se koristiti jedna, dve ili više grupi instrumenata. Može se

svirati ritmički puls, ritam, efekti, a za predškolski uzrast mogu se kombinovati dve pa i tri različite deonice instrumenata.

Prilikom pisanja aranžmana za pratnju pesama I brojalica, treba voditi računa o dužini treperenja zvuka podređenog instrumenta a koja nije ista za sve instrumente. To će svakako odrediti i karakter kompozicije. Primera radi, kao reminiscencija na prethodno gradivo, evo i nekih predloga:

Trijangl: Zbog karakterističnog zvuka odgovaraju mu ritmovi sa dužim notnim vrednostima u umerenom tempu ili prošarani pauzama. Brzim kretanjem palice-batića u gornjem uglu instrumenta dobija se tremolo izvođen brzim kretanjem palice u gornjem uglu levo-desno.

Čineli: Zvuk je jak i prodoran. Prekida se prislanjanjem činela na grudi, ili dodirrom oboda instrumenta malim prstom. Koriste se za postizanje posebnog zvučnog efekta ili u kompozicijama marševskog karaktera na jakom taktovom delu. Često se koristi u kombinaciji sa ručnim bubnjem.

Praporci: ugodan zvuk koji praporci proizvode možemo koristiti kao muzički efekat u Božićnim i Novogodišnjim pesmama.

Def: upotrebljava se za pratnju igara, može biti i solistički i upotrebljava se uz pevanje ili uz instrumentalnu pratnju itd.

Јабучице црвена

Народна песма

Ја - бу - чи - це цр - ве - на, на ви - со - кој гра - ни,

хај - де, хај - де, ја - бу - ко, дај, на зе - мљу пад - ни.

Autor: Biljana Maksimović

Iako su u mnogim aranžmanima ponuđeni veći broj instrumenata, to ne znači da se oni moraju obraditi sa sva tri instrumenta zajedno. Naprotiv, Prvo se uči ritmička pratnja svakog

instrumenta pojedinačno, a tek onda mogu se kombinovati: pevanje I sviranje sa jednim instrumentom, potom pevanje sa drugim instrumentom, a zatim I neke druge kombinacije. Svakako da će deca mlađe vaspitne grupe interpretirati pesmu sa samo jednim ritmičkim instrumentom u pratnji, srednja grupa može se oprobati sa dva instrumenta, a najstarija grupa I sa više ritmičkih ili čak I pojedinim melodijskim instrumentom. Svakako da izbor korištenih udaraljki zavisi kako od vaspitača, tako i od mogućnosti grupe dece. Upravo sviranje na raznim muzičkim instrumentima predstavlja jedan od vidova aktivnog odnosa prema muzici, te ga treba započeti još u najranijem predškolskom dobu deteta.